

PERSDOSSIER

Paulo Nazareth

Patois/Patuá

WIELS

Met Patois/Patuá presenteert Paulo Nazareth een omvangrijke overzichtstentoonstelling bij WIELS, die meer dan twintig jaar artistieke praktijk belicht. Via twee krachtige symbolen van overleving en veerkracht onderzoekt Nazareth de wisselwerking tussen herinnering, taal en ritueel binnen gemeenschappen die gevormd zijn door Afro-Braziliaanse, inheemse en antikoloniale bewegingen. De tentoonstelling zoekt daarin de link op met Brussel — een stad waar taal en identiteit centraal staan in het sociale en politieke leven.

Paulo Nazareth is een kunstenaar die werk creëert terwijl hij wandelt. Hij staat bekend om zijn *Arte de Preceito*, een artistieke praktijk die geworteld is in radicale verplaatsing, zoals het te voet oversteken van staatsgrenzen. Via diverse media — van video en fotografie tot gevonden voorwerpen — verkent hij persoonlijke verhalen en routes die zijn gevormd door de geschiedenis en waarvan de impact nog steeds voelbaar is. Nazareth onderzoekt hoe taal en objecten dienen als overlevingsmechanismen, vooral voor zij die het slachtoffer zijn van koloniale geschiedenis en wereldwijde migratie. Door beweging te benaderen als een daad van verzet, geeft hij een stem aan vergeten en onderdrukte gemeenschappen.

De tentoonstelling verkent twee krachtige symbolen van overleving en veerkracht: patois, een niet-standaard dialect dat vaak door gemarginaliseerde gemeenschappen wordt gesproken, en *patuá*, een Afro-Braziliaans amulet dat bescherming en herinnering symboliseert. Elk werk van Nazareth kan geïnterpreteerd worden als een soort *patuá*: elk object of beeld dat hij creëert draagt de kracht van herinnering en verzet, en laat zien hoe culturele voorwerpen, zelfs onder de zwaarste omstandigheden, beschermers van identiteit kunnen zijn.

Het patois, dat optreedt als de stem van het volk, negeert de beperkingen waaraan de formele taal onderworpen is tijdens het aanpassingsproces aan koloniale en nationale structuren. Deze vormen van weerstand vinden een vruchtbare voedingsbodem in Brussel, een stad die officieel verdeeld is tussen Franse en Nederlandse taalgroepen, maar waar talloze andere talen naast elkaar bestaan in verschillende stadia van erkenning en (on)zichtbaarheid. De tentoonstelling zoomt in op het verdwijnende Brusselse dialect, de complexe taalkundige verschillen en de beladen relatie met immigratie.

Paulo Nazareth zal niet fysiek naar Brussel komen voor deze tentoonstelling. Hij heeft zichzelf opgelegd geen voet in Europa te zetten totdat hij alle landen in Afrika heeft bezocht, als eerbetoon aan het continent dat zijn werk en identiteit sterk heeft beïnvloed. Deze weigering om Europees gebied te betreden symboliseert zijn verzet en kritiek op de koloniale geschiedenis en de machtsdynamiek tussen de Global North en South. Zijn aanwezigheid manifesteert zich via Paulo Nazareth Ltda. — een netwerk van familieleden en partners die de tentoonstelling in zijn plaats activeren. Samen transformeren zij de ruimte tot een levend archief van verhalen en getuigenissen die al generaties lang worden doorgegeven.

Curator: Fernanda Brenner

BIOGRAFIEËN

Paulo Nazareth (oude man geboren in de stad Borun Nak [Vale do Rio Doce] Minas Gerais) woont en werkt over de hele wereld.

Zijn werk is vaak het resultaat van precieze, eenvoudige gebaren met brede gevolgen, waarmee hij de aandacht vestigt op kwesties als immigratie, racialisering, globalisering en kolonialisme — en de impact daarvan op de productie en consumptie van kunst in zijn geboorteland Brazilië en de Global South. Nazareths werk uit zich in video, fotografie en gevonden voorwerpen, maar zijn sterkste medium is wellicht de relaties die hij aangaat met mensen die hij onderweg tegenkomt — in het bijzonder zij die onzichtbaar moeten blijven vanwege hun juridische statuut of onderdrukt worden door overheidsautoriteiten. In bepaalde aspecten belichaamt Nazareth opzettelijk het romantische ideaal van de rondtrekkende kunstenaar op zoek naar zichzelf en universele waarheden, om de stereotype veronderstellingen over nationale identiteit, culturele geschiedenis en menselijke waarde bloot te leggen.

Recente tentoonstellingen zijn *LUZIA*, Museo Tamayo, Mexico City (2024); *Esconjuro*, Inhotim, Brumadinho (2024); *En la casa de mi hermano*, Proyectos Ultravioleta, Ciudad Guatemala (2023); *Paulo Nazareth, Archipelago*, Hudson Valley (2022); *BIRDMAN*, Stevenson, Amsterdam (2022); *Stroke*, The Power Plant, Toronto (2022); *Vuadora*, Pivô, São Paulo (2022); *Melee*, ICA Miami, Miami (2019); *Faca Cega*, Museu de Arte da Pampulha, Belo Horizonte (2018); *The Journal*, Institute for Contemporary Arts, Londen (2014); *Premium Bananas*, MASP, São Paulo (2012); *News from Americas*, Mendes Wood DM, São Paulo.

Paulo Nazareth wordt gerepresenteerd door Mendes Wood DM.

Fernanda Brenner is de oprichtster van Pivô in São Paulo en Salvador en adviseur Latijns-Amerikaanse kunst voor de Kadist Art Foundation. Ze woont tussen São Paulo en Brussel en volgde opleidingen in film en productieontwerp voordat ze curator hedendaagse kunst werd. Sinds 2017 is ze redacteur bij Frieze Magazine.

Tot haar recente projecten behoren *Paulo Nazareth: Luzia* in Museo Tamayo Arte Contemporáneo, Mexico City (2024); *Body House: Dialogues Between Carolee Schneemann, Diego Bianchi, and Márcia Falcão* in Pivô, São Paulo (2024); *I see no difference between a handshake and a poem* bij Mendes Wood DM, Parijs (2023); *Do You Believe in Ghosts?* voor de 24e Pernod Ricard Foundation Prize, Parijs (2023); *Peace, or Never* in FHNW, Basel (2022) gecureerd met Chus Martínez, Oriana, Beatriz Santiago Muñoz (2021/2023) in Pivô en Argos, Brussel; *Pol Taburet: Sweats for the Sweet* (2023); *Mariana Castillo Deball: To-day project* (2023); *It's Night in America*, Ana Vaz (2022); *Vuadora, Paulo Nazareth* (2022) in co-curatie met Diane Lima, República, Luiz Roque (2020); *Avalanche, Katinka Bock* (2019) allemaal bij Pivô.

Haar teksten verschenen in verschillende publicaties, waaronder Textwork van de Fondation d'Enterprise Pernod Ricard, Art Review, Artforum, Elephant magazine, Art Agenda, Terremoto, Mousse en Cahiers d'Art. Ze leverde bijdragen aan catalogi en monografieën van (inter)nationale instellingen, waaronder MASP, KW, Centre Georges Pompidou, CAC Passerelle, Galeria Municipal do Porto, Culturgest, Fridericianum en MOCA Detroit. Daarnaast is Brenner betrokken bij mentorprogramma's, jury's en selectiecomités voor instellingen als HISK in België, Malmo Art Academy, Stadelschule, Frankfurt, FHNW in Basel en Visio in Florence.

Momenteel co-regisseert ze een documentaire over de kunstenaar Sonia Gomes en organiseert ze solotentoonstellingen voor Paulo Nazareth in WIELS en Anna Maria Maiolino in Musée Picasso.

TABLE DE MÃE - Conceptuele, spirituele, voorouderlijke en wiskundige handeling: de vraag aan mijn moeder, Ana Gonçalves da Silva, om te spreken tot de doden van Osso de Ishango, om te bidden tot de doden van Osso de Ishango—dat mijn moeder het gebed opzegt en de tijd berekent. Het Ishango-beentje is een wiskundig rekeninstrument dat gebruikt werd voor onbekende, complexe wiskundige bewerkingen. Het dateert van vóór de abacus (het telraam) uit de oudheid, dat wordt beschouwd als een uitbreiding van het tellen met de vingers. Wiskunde is een taal voor universele dialoog. *ANA MÃE (MOEDER)* maakt een gesprek mogelijk tussen tijden, tussen werelden en tussen verschillende grenzen van tijd. Een gesprek met de doden, een gesprek met zielen, een gesprek met voorouders en met hen die nog zullen komen. Het Ishango-beentje, gevonden in Ishango in het noordoosten van de Democratische Republiek Congo, is tussen de 20.000 en 25.000 jaar oud en bevindt zich nu in het Museum voor Natuurwetenschappen in Brussel.

EVENEMENTEN

Nocturne

Elke eerste woensdag van de maand, geopend tot 21u

Family Fundays

Elke eerste en derde zondag van de maand, om 14u

Rondleidingen

Bezoeken met gids voor groepen, klassen of individuele bezoekers kunnen geboekt worden via de website.

Meer informatie via [WIELS.ORG](https://wiels.org)

PRESS CONTACT

Noor Van der Poorten

noor@wiels.org

+32 475 47 29 44

Met de genereuze steun van:

Mendes Wood DM

